

27 Ekim 2004 tarihinde Anıtkabir'e Atamızı ziyarete gittik. Anıtkabir o gün de her zaman olduğu gibi öğrencilerle doluydu. Onlar da bizim gibi Atamıza "yanındayız" demek için gelmişlerdi. Bu ziyaretimiz öncesinde, Genel Kurmay Başkanlığı'ndan, Anıtkabir'i görüntüleme izni aldık. Bu izin sayesinde Anıtkabir'in her köşesini fotoğrafladık. Bu fotoğraflardan oluşan Anıtkabir belgeselini, Bilim Çocuk dergisinin önümüzdeki aylarda yenilenecek olan web adresinden inceleyebileceksiniz. Bu yazıdaysa, Anıtkabir'in yapımı ve ağaçlarından söz edeceğiz.

10 Kasım 1938, saat 9:05. Atatürk İstanbul'daki evinde, Dolmabahçe Sarayı'nda yaşama veda etti. Türk halkı, onun ilke ve devrimlerini her an yaşatacak özel bir yer yapılmasını ve Atatürk'ün de burada sonsuza kadar yaşatılmasını istedi. Atatürk, 21 Kasım 1938 günü düzenlenen bir törenle geçici olarak Ankara Etnografya Müzesi'nde hazırlanan kabre konuldu. Hemen ardından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anıtkabir'in yapımı için çalışmalara başladı.

Dağ muşmulası

Anıtkabir'in yapımıyla ilgili ilk çalışmalar Anıt'ın yapılacağı yerin saptanması konusunda oldu. Bu çalışmalar, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde oluşturulan özel bir komisyon tarafından yapıldı.

Milletvekillерinden oluşan bu komisyon, uzun süren titiz çalışmalar sonucunda Anıtkabir'in o günlerdeki adıyla Rasattepe, şimdiki adıyla Anıttepe'de yükselmesini kararlaştırdı. 1941'de bir uluslararası mimari proje yarışması düzenlendi. Prof. Dr. Emin Onat ve Doç. Dr. Orhan Arda'nın proje-

Yaprğını döken çam, Anıtkabir'in ilginç ağaçlarından biri. Ona bayrak çıkışı çevresinde, kışlık yemekhane girişinin karşısında rastlayabilirsiniz.

Mavi ladin, çam ağacının bir türü. Ağacın dolgun ibrelili dalları ve 15 m'ye ulaşan boyu var. Maviye çalan grimsi rengiyle en belirgin özelliği.

Ziyaretçileri Atatürk'ün kabrine götüren 262 metre uzunluğundaki Aslanlı Yol'da bulunan aslan heykellerinin arkası, boydan boyda Virginia ardıç ağaçlarıyla kaplı.

Taflan, mozole duvarının kenarında yer alıyor. Nemli ve gölge yerleri çok seven taflan bitkisinin yaprakları yaz kış dökülüyor.

si birinci oldu. Anıtkabir'in yapımına 9 Ekim 1944'de başlandı. Dokuz yıl süren çalışmaların sonunda 1 Eylül 1953'de Anıtkabir'in yapımı bitti. Atatürk, 10 Kasım 1953'te düzenlenen bir törenle Anıtkabir'e getirildi. Buradaki mozoleye; vatan toprağıyla hazırlanan özel yere yerleştirildi.

Atamız, 10 Kasım 1953'ten beri Anıttepe'deki evinden, Anıtkabir'den Türkiye'yi izliyor. Anıtkabir, Atatürk'ün bedeniyle değil, devrimleri, düşünceleri, yaşama bakışı ve ilkeleriyle yaşadığı bir yer. Bu anıtın doğallığı, büyüklüğü, görkemliliği ve gücü, tıpkı Atatürk gibi insanı etkisi altına alıyor. Ama Anıt'ın, insanın içini ısıtan, huzur veren, yumuşacık bir yanı da var. Bu huzuru da, Anıtkabir'in bulunduğu 750.000 metrekarelik alanın neredeyse 650.000 metrekaresini kaplayan ağaçlar, çalılar, çiçekler veriyor. Bu alanda yeşilin hemen her tonunu görebilmek olası. Bizler nasıl bir zamanlar Atamızın önderliğinde dikilen ağaçların gölgesinde dinleniyorsak, o da bizlerin ona sunduğu yeşil cümbüşünde, ağaçların gölgesinde dinleniyor.

Anıtkabir'i ağaçlandırma çalışmaları, anıtın yapımı sırasında toprak kaymasını önlemek amacıyla başlamış. Bu çalışmalar sırasında Anıtkabir'i çevreleyen alanda, Atatürk'ün "Yurtta Barış, Dünyada Barış" sözünden esinlenerek, çeşitli yabancı ülkelerden ve Türkiye'nin bazı bölgelerinden getirilen fidanlarla "Uluslararası Barış Parkı" oluşturulması düşünülmüş. Böylece, ulu önder Atatürk'ün sonsuza kadar yaşayacağı yer, yaşamı boyunca dünyada ve yurttan sağlamak için uğruna büyük bir uğraş verdiği "barış"ı temsil eden bir parkla çevrelenmiş. Şimdilerde Barış Parkı'nda 104 ayrı türden yaklaşık 50.000 süs ağaç ve çalısı bulunuyor. Meşe, çitlenbik, dağ çamı, doğu mazısı, porsuk, yaprğını döken çam, servi, huş, sahil çamı, akkavak, kiraz, alıç, taflan, mavi ladin, ateş diken, mahonya, dağ muşmulası, sarkık dallı kayın ardıç, kartopu gibi ağaç ve çalılar da Anıtkabir'in yeşilliklerine birkaç örnek. Bu yeşilliklerin Anıtkabir alanındaki yerleri konusundaysa sistemli bir bilgi yok. Özellikle yabancı ülkelere gönderilen fidanlar, dikimleri sırasında herhangi bir plan üzerinde kayıt altına alınmadığından çoğunun yeri belli değil. Ancak yerleri belli olsa da, olmasa da Anıtkabir'in en yaşlısı 50 yaşında olan ağaçları, hem Atamıza hem bizlere huzur veriyor.

Huş ağacı (solda), 25 metreye kadar boylanabiliyor. Anıtkabir'de yaşayanları da çok heybetli görünüyorlar. Huş ağaçlarına, Anıtkabir Sanat Galerisi'nin arkasındaki üçgen bölümde ya da Anıtkabir Müze Komutanlığı önündeki otoparkın karşısındaki büyük bölümde rastlayabilirsiniz. Portekiz'den getirilen sahil çamı (ortada), su deposuna girişte, sağda. Ziyaretçilere kapalı alandaki sarkık dallı kayın ağacıysa (sağda), mozoleye girerken solda yer alıyor.

Anıtkabir Park Bahçe Müdürü Peyzaj Mimarı Engin Deniz'e yardımlarından ötürü teşekkür ederiz.

► **Gülgün Akbaba**
Fotoğraflar: **Bülent Gözcelioğlu**

